

ἡδύνατο καὶ μόνῃ νὰ μορφώσῃ αὐτόν), ὁπότε πλέον ἐν Κύπρῳ καὶ Κρήτῃ ἔνεκα λόγων ἱστορικῶν καὶ ἄλλων ἐν τῇ συγγραφῇ βιβλίων ἐγένετο χρῆσις τῆς καθωμλημένης ἀπαραλλάκτως, ὥστε καὶ ἐλαβεῖτο. Πάντα δὲ τὰ τῆς προηγουμένης Βυζαντιακῆς ἐποχῆς φιλολογικὰ ἔργα καὶ αὐτὰ ἐτι τὰ τοῦ Πτωχοπροδρόμου, Σπανέα, Γεωργιλλᾶ καὶ τῶν λοιπῶν εἰσιν ἢ καθαρῶς ἀρχαῖκά, ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνάμικτα, ὥς περιέχοντα λέξεις, τύπους, φράσεις, συντάξεις καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς ἐκάστοτε καθωμλημένης.

Α. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΕΝ ΤΟΙΣ "ΗΘΙΚΟΙΣ," ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ
ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ*

94. Ἐχῶ μάρτυρα Εὐριπίδην τὸν σοφόν, λέγοντα

Δυσὸν λεγόντοιν, θατέρου θυμουμένου,
ὃ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις, σοφώτερος.

95. Τὸν βίον ἀτρύφητον ἀσκεῖν, τὴν γλῶτταν κατέχειν, τῆς ὀργῆς ὑπερῶν γίγνεσθαι, τῶν χειρῶν κρατεῖν.

96. Τὸ ἀόργητον ἄνδρος ἐστὶ σοφοῦ.

97. Πειρατέον τὸ πολὺ τῆς ἀκρατοῦς καὶ μαινομένης ὑφαίρειθαι ὀργῆς.

98. Τὸ τῆς γλώττης κρατεῖν, εἴτις μικρὸν καὶ φαῦλον ὑπέληψε, πλείστον διαμαρτάνει τοῦ δέοντος.

99. Σοφὸν καὶ εὐκαιρὸν ἡ σιγὴ καὶ παντὸς λόγου κρείττων.

100. Σιωπήσας μὲν οὐδεὶς μετενόησε, λαλήσαντες δέ, παμπληθεῖς.

101. Τὰ μὲν τῶν παιδῶν πλημμελήματα μικρὰ καὶ παντελῶς εἰσιν ἰάσιμα, παιδαγωγῶν ἴσως ὀλιγοῖα καὶ διδασκάλων παραγωγῆς ἀνηκουστία· τὰ δὲ τῶν ἤδη νεανισκευομένων ἀδικήματα πολλὰκις ὑπερφυᾶ γίνονται καὶ σφέτλια· ἀμετρία γαστρός, καὶ κλοπαὶ πατρῶν χρημάτων, καὶ κύβοι, καὶ κῶμοι, καὶ πότος καὶ παρθέτων ἔρωτες καὶ γυναικῶν οἰκοφθοραὶ γαμετῶν.

102. Τὰς τούτων (τῶν νεανισκευομένων) ὁρμάς ταῖς ἐπιμελείαις δεσμεύειν καὶ κατέχειν προσήκει.

103. Ἀταμίευτον τῶν ἡδονῶν ἡ ἀκμὴ, καὶ σκιρτητικὸν καὶ χαλινοῦ δεόμενον.

104. Δεῖ τοὺς ἔμφρονας πατέρας παρὰ τοῦτον μάλιστα τὸν καιρὸν (τὸν τῆς νεανικῆς ἡλικίας) φυλάττειν, ἐγρηγορέναι, σωφρονίζειν τοὺς μεираκίσκους, διδύσκοντας, ἀπειλοῦντας, δεομένους, συμβουλευόντας, ὑπισχνουμένους, παρδείγματα δεικνύντας.

105. Δύο ὥσπερ ἐν στοιχείᾳ τῆς ἀρετῆς εἰσι, ἐλπίς τε τιμῆς καὶ φόβος τιμωρίας.

106. Ἡ μὲν (ἐλπίς τιμῆς) ὁρμητικωτέρους (τοὺς νεανίσκους) πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων ἢ δὲ (τιμωρία) ὀκνηροὺς πρὸς τὰ φαῦλα τῶν ἔργων ἀπεργάζεται.

107. Καθόλου ἀπείργειν προσήκει τοὺς παῖδας τῆς πρὸς τοὺς πονηροὺς ἀνθρώπους συνουσίας· ἀποφέρονται γάρ τι τῆς τούτων κακίας.

108. Δεῖ τῆς δικαιοσύνης πλείστον λόγον ποιεῖσθαι.

109. Δεῖ φεύγειν ἀργίαν καὶ προνοεῖν.

110. Προχείρως οὐ δεῖ συναλλάσσειν.

111. Δεῖ τὸν βίον ἐπιτηδεύειν καὶ μὴ δεσμῷ προσάπτειν αὐτόν.

112. Μὴ ἐρεθίζειν θυμούμενον, ἀλλ' ὑπείκειν τοῖς ὀργιζομένοις.

113. Μὴ βλάπτειν τὴν ψυχὴν, ταῖς φροντίσιν αὐτὴν κατατρύχοντα.

114. Εἰς πονηρὰν ψυχὴν ἀστείον λόγον ἐμβάλλειν οὐ προσήκει.

115. Ὁ λόγος τροφή τῆς διανοίας, τοῦτον δ' ἀκάρητον ἢ πονηρίᾳ ποιεῖ τῶν ἀνθρώπων.

116. Ἀπάντων μὲν τῶν πονηρῶν ἀπάγειν δεῖ τοὺς παῖδας, μάλιστα δὲ τῶν κολάκων.

117. Γένος οὐδὲν ἐστὶν ἐξωλέστερον, οὐδὲ μᾶλλον καὶ θάττον ἐκτραχηλίζον τὴν νεότητα, ὥς τῶν κολάκων, οἱ καὶ τοὺς πατέρας καὶ τοὺς παῖδας προρρίζουσιν ἐκτρίβουσι, τῶν μὲν τὸ γῆρας ἐπίλυτον, τῶν δὲ τὴν νεότητα ποιοῦντες, τῶν δὲ συμβουλευμάτων δέλεαρ ἀφύλακτον προτείνοντες τὴν ἡδονήν.

118. Τοῖς παισὶ τοῖς πλουσίοις οἱ πατέρες νήφειν παραινοῦσιν, οἱ δὲ (κόλακες) μεθύειν· σωφρονεῖν, οἱ δὲ ἀσελγαίνειν· φυλάττειν, οἱ δὲ δαπανῶν· φιλεργεῖν, οἱ δὲ ραθυμεῖν· «Στιγμὴ χρόνου πᾶς ὁ βίος» ἐστὶν (λέγοντες)· «ἔζη καὶ οὐ παραλίην προσήκει. » Τί δὲ φορτιστέον ἡμῖν τῶν τοῦ πατρὸς ἀπειλῶν; » Κρονόληρος καὶ σοροδαίμων ἐστὶ, καὶ μετέωρον αὐτὸν ἀράμενοι, τὴν ταχίστην ἐξοίσωμεν κτλ. ».

119. Μιᾶρὸν τὸ (τῶν κολάκων) φῦλον· ὑποκριταὶ φιλίας, ἀγεστοὶ παρρησίας, πλουσίῳ μὲν κόλακες, πενήτῳ δὲ ὑπερόπται, ὥς ἐκ λυρικῆς τέχνης ἐπὶ τοὺς νέους ἀγόμενοι, σεσηρότεροι δὲ οἱ τρέφοντες γελῶσι, καὶ ψυχῆς ἐποβολήματα καὶ νόθα μέρη βίου. Ὡστε, εἴ τῳ μέλει τῶν πατέρων τῆς τῶν τέκνων εὐαγωγίας, ἐκδιωκτέον τὰ μυστὰ ταῦτα θρέμματα· ἐκδιωκτέον δὲ καὶ τὰς τῶν συμφοιτητῶν μοχθηρίας· καὶ γὰρ οὗτοι τὰς ἐπεικεστάτας φύσεις ἱκανοὶ διαφθείρειν εἰσι.

120. Οὐδὲ πάλιν τοὺς πατέρας ἀξιώ τελέως σκληροὺς καὶ τραχεῖς εἶναι τὴν φύσιν, ἀλλὰ πολυλαχοῦ καὶ συγχωρῆσαι τινα τῷ νεωτέρῳ τῶν ἀμαρτημάτων, καὶ ἑαυτοὺς ἀγαμυνήσκειν, ὅτι ἐγένοντο νέοι.

121. Καθὰ περ ἱατροὶ τὰ πικρὰ τῶν φαρμάκων τοῖς γλυκεῖσι χυμοῖς καταμιγνύντες τὴν τέρψιν ἐπὶ τὸ συμφέρον εὖρον πάροδον, οὕτω δεῖ τοὺς πατέρας τὴν τῶν ἐπιτιμημάτων ἀποτομίαν τῇ πρῶτῃ μι-

*) Ἦδε ἀριθ. 14, σελ. 265—266.

γνύναι, καὶ τοτὲ μὲν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν παίδων ἀφιέναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας, τοτὲ δ' αὖ πάλιν ἀντιτείνειν· καὶ μάλιστα μὲν εὐκόλως φέρειν τὰς ἀμαρτίας· εἰ δὲ μὴ γε, προσοργισθέντας, ταχέως ἀποφλεγμῆναι.

122. *Mā-lī-lor* ὀξύθυμον εἶναι δεῖ τὸν πατέρα, ἢ βαρύθυμον· ὥς τὸ γε δυσμενὲς καὶ δυσκατάλλακτον, μισοτεκνίας οὐ μικρὸν τεκμήριόν ἐστι.

123. Καλὸν ἔνια τῶν ἀμαρτημάτων μὴδὲ εἰδέναι δοκεῖν, ἀλλὰ τὸ τοῦ γήρως ἀμβλυώττον καὶ δύσκαφον ἐπὶ τὰ γιγνόμενα μεταφέρειν, ὥς ἔνια τῶν πραττομένων ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, καὶ μὴ ἀκούειν ἀκούοντας.

124. Φίλων ἀμαρτήματα φέρομεν· τί θαυμαστόν, εἰ τέκνων;

125. Ἐφείσω ποτέ, ἀλλὰ καὶ χορήγησον· ἡ γὰρ ἀκτινὴς ποτε, ἀλλὰ καὶ σύγγνωθι... ἤλθε ποτε χθιζῆς μέθης ἀποπνέων (ὁ υἱός)· ἀγνόησον· μύρων ἀπόζων· σίγησον. Οὕτω σκιρτῶσα νεότης πωλοδαμνείται.

126. Πειρατέον τοὺς τῶν ἡδονῶν ἥττους καὶ πρὸς τὰς ἐπιτημῆσεις δυσηκόους (υἱέας) γάμφε καταξέυξαι· δεσμός γάρ οὗτος τὴν νεότητος ἀσφαλίστατος.

127. Ἐργυνᾶσθαι δεῖ τοῖς υἱοῖς γυναικας μῆτε εὐγενεστέρας πολλῶ, μῆτε πλουσιωτέρας... ὥς οἷγε μακρῶ κρείττους ἑαυτῶν λαμβάνοντες, οὐ τῶν γυναικῶν ἄνδρες, τῶν δὲ προικῶν δοῦλοι· λαρθάνουσι γινόμενοι.

128. Δεῖ τοὺς πατέρας... ἐναργὲς ἑαυτοὺς παρδείγμα τοῖς τέκνοις παρέχειν, ἵνα πρὸς τὸν τοῦτων βίον, ὥσπερ κάτοπτρον, ἀποβλέποντες, ἀποτρέπωνται τῶν αἰσχυρῶν ἔργων καὶ λόγων.

129. Ἐνίοις τοῖς ἀμαρτάνουσιν υἱοῖς ἐπιτιμῶντες, τοῖς αὐτοῖς ἀμαρτήμασι περιπίπτουσι.

130. Οἱ ὅλοις φάβως ζῶντες (πατέρες), οὐδὲ τοῖς δοῦλοις παραρησίου ἄρουσιν ἐπιτιμᾶν, μὴ τοι γε δὴ τοῖς υἱοῖς.

131. Ὅπου γέροντες εἰσὶν ἀναισχυρτοί, ἐνταῦθα ἀνάγκη καὶ νέους ἀναιδιστατοὺς εἶναι.

ΧΡΙΣΤ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΗΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU,*

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως προσδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἄστρον κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Ὁ ἐκ τῆς ἀνακλύψεως τῆς φωτοαναλύσεως γενικὸς ἐνθουσιασμός ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε πρὸ αὐτῆς ἐξέλιπον πᾶσαι αἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γενόμεναι σχετικαὶ ἀνακλύψεις, ἐπὶ στιγμὴν δὲ δὲν ἐ-

δίστασαν ν' ἀποδώσωσιν εἰς τοὺς εὐτυχεῖς τούτους ἰδρυτὰς τῆς μεθόδου ταύτης, εἰς τὸν Bunsen καὶ Kirchhoff, πᾶσας τὰς πρὸ αὐτῶν ἀνακλύψεις, λησμονηθέντος ὅτι πρὸ αὐτῶν, πρόδρομοι τῆς ὑπ' αὐτῶν γενομένης λαμπρᾶς γενικεύσεως, ὑπῆρξαν ὁ Brewster, πολλὰ ἔτη πρότερον καταδείξας τὴν ἐν τῷ Ἡλίῳ παρουσίαν τοῦ νατρίου, οἱ Wheatstone καὶ Miller, παρατηρήσαντες τὰς λαμπρὰς χαρακτηριστικὰς γραμμὰς τῶν ἀλατωδῶν οὐσιῶν, ὁ Foucault, τὴν ἀντιστροφὴν τῆς ῥαβδώσεως τοῦ νάτρου, καὶ ὅτι ἐν τῷ φασματοσκοπίῳ τοῦ Kirchhoff ἀνευρίσκεται τὸ ὑπὸ τῶν Fizeau καὶ Foucault, τῷ 1846, ἐπινοηθέν ὄργανον πρὸς ἐπιτυχίαν καθαρωτάτου καὶ λίαν ἐκτεταμένου φάσματος.

Περὶ τῆς πρώτης δὲ ἐφαρμογῆς τῆς συγκριτικῆς φωτοαναλύσεως τῶν ἄστρον τὸν λόγον ποιούμενος ὁ συγγραφεὺς σημειοῦται ὅτι αὕτη ἦτο φυσικὴ συνέπεια τοῦ μεγάλου ἐπὶ τῇ ἀνακλύψει τῆς μεθόδου ταύτης ἐνθουσιασμοῦ, οὕτως ὥστε τὸ φασματοσκοπίον ἀπέβη ἐκτοτε ἀναπόσπαστον τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων ὄργανον, συνενοῦν τὴν ἀπλότητα μετὰ τῆς ἀκριβείας, οἱ δὲ Huggins καὶ Miller, τῷ 1862, εὗρον αὐτὸ ἀρκούντως εὐμεταχειρίστον ὥστε νὰ τὸ προσαρμώσωσιν εἰς ἀστρονομικὴν τινα διόπτραν καὶ ν' ἀναλύσωσι τὸ φῶς τῆς Σελήνης, τῶν πλανητῶν, τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν νεφελωμάτων, νὰ συγκρίνωσι δὲ τὰς ῥαβδώσεις τοῦ φάσματος τῶν ἄστρον τοῦτων μετὰ τῶν τῶν τεχνητῶν φώτων.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν ἐπεταὶ τὸ κεφαλαιῶδες γεγονός ὅτι τὰ χημικὰ γήινα στοιχεῖα: ὕδρογονον, νάτριον, μαγνήσιον, σίδηρος, κτλ., ὧν ἡ παρουσία ἐν τῷ ἡλιακῷ φάσματι ἐσημειώθη ὑπὸ τοῦ Kirchhoff, ἀνευρίσκονται καὶ ἐν τῷ τῶν ἀστέρων, ὅτι δὲ μεγάλη ἀναλογία ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ῥαβδώσεων τῶν φασμάτων τῶν ἀστέρων καὶ τῶν τῶν τεχνητῶν φώτων.

Μετὰ ταῦτα ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Huggins ἔτη τινὰ μετὰ ταῦτα γενομένης παρατηρήσεως τῆς μικρᾶς μετακινήσεως τῶν διαφόρων ῥαβδώσεων τοῦ φάσματος, μετακινήσεως γενομένης πρὸς τὸ ἐρυθρὸν μὲν διὰ τινὰς ἀστέρας, οἷον τὸν Σείριον, πρὸς τὸ ἰκνθινὸν δὲ διὰ τινὰς ἄλλους, παρατηρῶν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ Fizeau εἰκοσιν ἔτη πρότερον προσημειωθέν καὶ λησμονηθέν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Huggins καὶ εἰς τὸν Maxwell ταῦτοχρόνως, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὑπὸ τοῦ Fizeau εὐρεθέντος τύπου, νὰ προβῶσιν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς μετακινήσεως τῆς ῥαβδώσεως F τοῦ ὕδρογονοῦ ἐν τῷ φάσματι τοῦ Σειρίου, εἰς ὑπολογισμὸν τῆς ταχύτητος τοῦ ἀστέρος τούτου καὶ νὰ εὗρωσιν οὕτω, διὰ τοῦ τύπου τοῦ Fizeau, ἀνακλυφθέντος τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Maxwell, ὅτι ὁ Σείριος ἀπομακρύνεται τῆς Γῆς μετὰ ταχύτητος 29,4 μιλίων ἢ 47 χμ. ἐν 1 λ'.

Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἐποχὴν καὶ ἐκ διαφόρων μερῶν, ἐγένοντο μελέται φωτοαναλύσεως τῶν ἄστρον

*) Ἴδε ἀριθμ. 13, σελ. 246--247.